

Bruxelles, den 16.4.2013
COM(2013) 216 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

En EU-strategi for tilpasning til klimaændringer

{ SWD(2013) 131 final }
{ SWD(2013) 132 final }
{ SWD(2013) 133 final }
{ SWD(2013) 134 final }
{ SWD(2013) 135 final }
{ SWD(2013) 136 final }
{ SWD(2013) 137 final }
{ SWD(2013) 138 final }
{ SWD(2013) 139 final }

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

En EU-strategi for tilpasning til klimaændringer

1. INDLEDNING: HÅNTERING AF KLIMAÆNDRINGER

Konsekvenserne af klimaændringerne mærkes mere og mere i Europa og resten af verden. Den globale gennemsnitstemperatur, som i øjeblikket ligger på ca. 0,8 °C over det førindustrielle niveau, stiger fortsat¹. En række naturlige processer og nedbørsmønstrene er ved at blive ændret, gletsjerne smelter og havenes vandstand stiger.

For at undgå de alvorligste risici ved klimaændringerne, og navnlig omfattende irreversible virkninger, er det nødvendigt at begrænse den globale opvarmning til mindre end 2 °C over det førindustrielle niveau. Derfor bør modvirkning af klimaændringer fortsat være en prioritet for det internationale samfund.

Uanset hvilke opvarmningsscenerier man kigger på, og uanset hvor vellykket modvirkningsindsatsen bliver, vil virkningerne af klimaændringerne vokse i de kommende årtier, da de tidligere og nuværende drivhusgasemissioner også får følger senere. Derfor har vi ikke andet valg end at træffe tilpasningstiltag for at håndtere de uundgåelige virkninger af klimaændringerne og deres økonomiske, miljømæssige og sociale omkostninger. Hvis man prioriterer sammenhængende, fleksible og deltagerbaserede tilgange, er det billigere at iværksætte hurtige og planlagte tilpasningstiltag end at betale prisen for ikke at tilpasse sig.

På baggrund af klimaændringernes specifikke og vidtrækkende virkninger for EU's område skal der træffes tilpasningsforanstaltninger på alle niveauer, fra lokalt til regionalt og nationalt niveau. Den Europæiske Union har også en rolle at varetage for at udfylde huller i både viden og tiltag og supplere disse bestræbelser ved hjælp af følgende EU-strategi.

2. KLIMAÆNDRINGERNES NUVÆRENDE OG FORVENTEDE VIRKNINGER I EU

Temperaturen i EU's landområde i løbet af det seneste årti (2002-2011) har i gennemsnit været 1,3 °C over det førindustrielle niveau², hvilket betyder, at stigningen i Europa har været hurtigere end det globale gennemsnit. Der er opstået flere ekstreme vejrforhold med hyppigere hedeølger, skovbrande og tørker i Syd- og Centraleuropa. Der forventes større nedbør og oversvømmelser i det nordlige og nordøstlige Europa, med en øget risiko for oversvømmelser i kystområder og erosion. Hvis der forekommer flere af den form for hændelser, vil omfanget af katastrofer sandsynligvis vokse, hvilket fører til betydelige økonomiske tab, folkesundhedsproblemer og dødsfald.

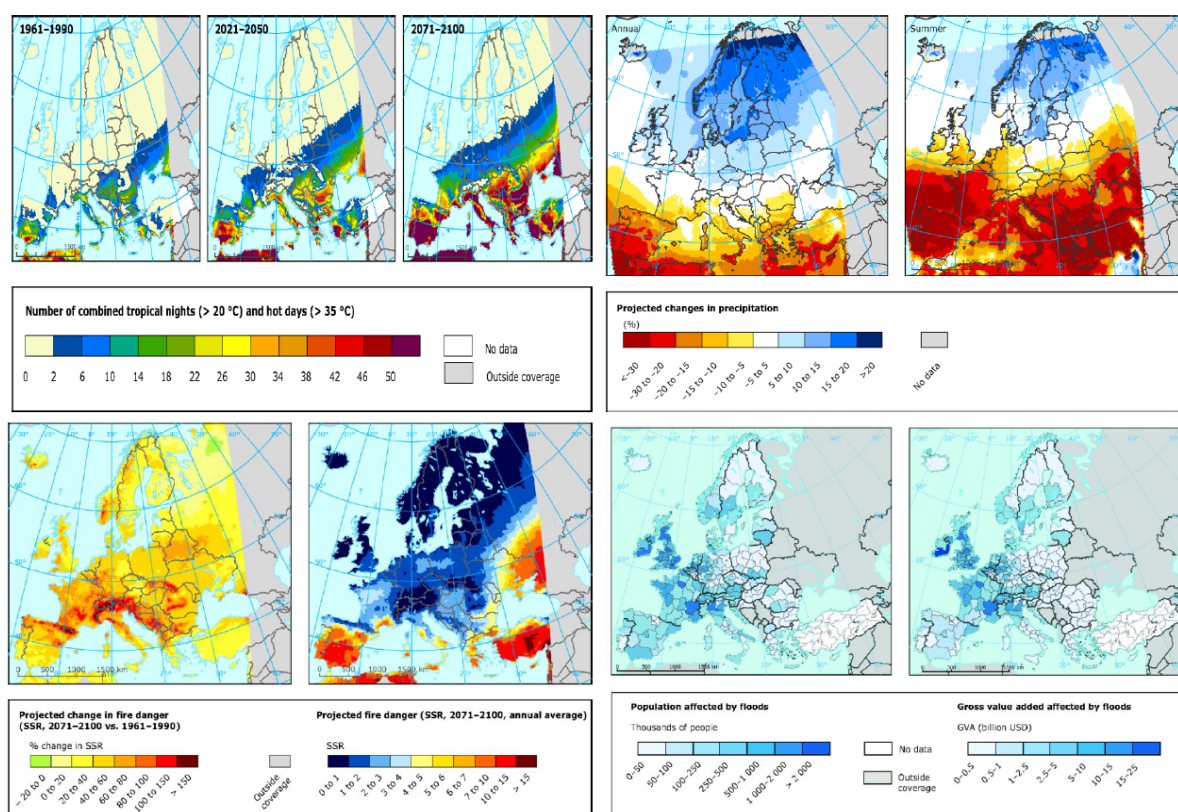
Virkningerne varierer i EU afhængigt af klimatiske, geografiske og socioøkonomiske vilkår. Alle lande i EU udsættes for klimaændringer (se figur 1 nedenfor). Der er dog nogle regioner, som er mere udsatte end andre. Middelhavsområdet, bjergområder, tæt befolkede flodsletter, kystområder, regioner i den yderste periferi og arktiske områder er særligt sårbare. Desuden bor tre fjerdedele af befolkningen i Europa i byområder, som ofte er dårligt rustet til tilpasning og er udsat for hedeølger, oversvømmelser og stigende havvandstand.

¹ EEA-rapport nr. 12/2012: Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012.

² Ibid.

Mange økonomiske sektorer er direkte afhængige af klimaforholdene og står allerede over for klimaændringernes virkninger på områder som f.eks. landbrug, skovbrug, bade- og vintersportsturisme, sundhed og fiskeri. Større offentlige værker som f.eks. energi- og vandforsyningsværker er også berørt. Økosystemer og de tjenester, de tilvejebringer, lider under klimaændringernes negative virkninger, hvilket fremskynder tabet af biodiversitet og mindsker økosystemernes evne til at afbøde ekstreme naturhændelser. Klimaændringerne vil få konsekvenser for adgangen til basale naturressourcer (vand, jord), hvilket igen fører til betydelige ændringer af betingelserne for landbrug og industriproduktion inden for visse områder.

Den globale opvarmning kan skabe muligheder for specifikke sektorer i visse områder, f.eks. større høstudbytter og skovvækst, mere vandkraft eller mindre energibehov til opvarmning i Nordeuropa³. Men de potentielle nettofordele på regionalt niveau er i høj grad usisse.

Figur 1: Klimaændringernes forventede virkninger og dertil knyttede trusler⁴. Baseret på EEA-rapporten ”Climate Change Impacts and Vulnerability in Europe (2012)”⁵.

Hvis vi ikke handler, eller hvis vi udskyder vores handling, vil EU’s samhørighed kunne komme under pres. Klimaændringernes virkninger forventes også at øge de sociale forskelle i EU. Vi er nødt til at tage særligt hensyn til de sociale grupper og regioner, der er mest udsatte og allerede er dårligt stillede (f.eks. i kraft af dårligt helbred, lav indkomst, u hensigtsmæssige boliger, manglende mobilitet).

³ EEA Adaptation in Europe report (offentliggøres i 2013)

⁴ Antal tropiske nætter og varme dage; ændring i årlig nedbør og sommernedbør (2071-2100 i forhold til 1961-1990); ændring i brandrisiko; og antal personer og bruttoværditilvækst, der er berørt af oversvømmelser (2050)

⁵ Konsekvensanalysen (SWD(2013)132, del 2, punkt 1.1.3) indeholder nærmere oplysninger om de enkelte elementer i denne figur.

Omkostningerne ved en manglende tilpasning til klimaændringer anslås til mindst 100 mia. EUR årligt i 2020 og op til 250 mia. EUR i 2050 for EU som helhed⁶. Mellem 1980 og 2011 beløb de direkte økonomiske tab i EU som følge af oversvømmelser sig til mere end 90 mia. EUR⁷. Dette beløb forventes at stige, da de årlige omkostninger som følge af skader fra flodoversvømmelser anslås til 20 mia. EUR i 2020'erne og 46 mia. EUR i 2050'erne⁸.

Klimaændringernes sociale omkostninger kan også være betydelige. Oversvømmelserne i EU har i perioden 1980-2011 resulteret i over 2 500 dødsfald og berørt mere end 5,5 mio. mennesker. Hvis der ikke træffes yderligere tilpasningsforanstaltninger, vil hedeølger kunne medføre yderligere 26 000 dødsfald pr. år i 2020'erne og op til 89 000 dødsfald pr. år i 2050'erne⁹.

Der findes ikke nogen egentligt samlet oversigt over tilpasningsomkostningerne i EU, men det anslås, at de yderligere foranstaltninger til beskyttelse mod oversvømmelse vil beløbe sig til 1,7 mia. EUR pr. år i 2020'erne og 3,4 mia. EUR pr. år i 2050'erne¹⁰. Sådanne foranstaltninger kan være meget effektive, da der for hver euro, der bruges til beskyttelse mod oversvømmelse, kan spares seks euro i skadesomkostninger¹¹.

3. LØSNING: EN TILPASNINGSSTRATEGI FOR EU

Hvidbogen fra 2009 "Tilpasning til klimaændringer: et europæisk handlingsgrundlag" indeholder en række foranstaltninger, der i vidt omfang er gennemført¹². Et af de konkrete initiativer i den sammenhæng har været den webbaserede europæiske klimatilpasningsplatform (CLIMATE-ADAPT¹³), som blev lanceret i marts 2012. Den indeholder de seneste data om tilpasningsforanstaltninger i EU sammen med en række nyttige politiske støtteværktøjer. EU er begyndt at integrere tilpasning i flere af sine egne politikker og finansieringsprogrammer.

Hidtil har 15 EU-medlemsstater vedtaget en tilpasningsstrategi¹⁴. Andre er under forberedelse. Nogle af de vedtagne strategier er blevet fulgt op af handlingsplaner, og der er gjort visse fremskridt med integreringen af tilpasningsforanstaltninger i sektorspecifikke politikker. Men tilpasningen er i de fleste tilfælde stadig på et tidligt stadium med relativt få konkrete foranstaltninger i praksis. Nogle medlemsstater har udviklet sektorspecifikke planer, som f.eks. planer for håndtering af hedeølger og tørke, men kun en tredjedel har foretaget en omfattende sårbarhedsvurdering til at underbygge deres politiske tiltag. Det har vist sig, at det er særdeles vanskeligt at foretage overvågning og evaluering, fordi der næsten ikke udviklet nogen indikatorer og overvågningsmetoder.

Der er adskillige eksempler på fælles tilpasningsprojekter mellem europæiske lande eller byer, og nogle af dem samfinansieres af EU, f.eks. gennem Life. Især samfinansieres der

⁶ EEA-rapport nr. 12/2012. Disse overslag omfatter klimaændringernes virkninger for flodoversvømmelser, kystområder, energiforbrug til køling og dødelighed ved hedeølger. Alle tal i dette afsnit er baseret på samme scenario (A1B1) med middel til høje drivhusgasemissioner, som fører til temperaturstigninger over 2 °C.

⁷ EEA-rapport nr. 12/2012.

⁸ Rojas, R., Feyen, L., and Watkiss, P. (2013)

⁹ Kovats et al. (2011). ClimateCost, jf. henvisning i EEA-rapport nr. 12/2012.

¹⁰ Feyen, L. and Watkiss, P (2011).

¹¹ Ibid.

¹² KOM(2009) 147 endelig. Konsekvensanalysen indeholder en fuldstændig gennemgang af gennemførelsen.

¹³ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/> fokuserer på information på EU-niveau, med links til nationale tiltag. Adskillige medlemsstater har etableret nationale informationsplatforme.

¹⁴ Se <http://climate-adapt.eea.europa.eu/web/guest/adaptation-strategies>

under samhørighedspolitikken mange grænseoverskridende, tværnationale og mellemregionale programmer og projekter vedrørende tilpasning, bl.a. inden for rammerne af EU's makroregionale strategier i Donauområdet og Østersøen. Visse byer har indført omfattende tilpasningsstrategier eller specifikke handlingsplaner (f.eks. i forbindelse med risikoforebyggelse, oversvømmelser eller vandforvaltning) eller er i færd med at gøre det¹⁵.

Med udgangspunkt i disse initiativer vil det være nyttigt at uddybe vores erfaringer og gennemføre en systematisk udveksling af bedste praksis om, hvordan man skal tilpasse sig til klimaændringerne. Derfor vil det være hensigtsmæssigt at iværksætte en tilpasningsstrategi for hele EU under iagttagelse af nærheds- og proportionalitetsprincippet og de rettigheder, der er nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

I strategien tages der højde for klimaændringernes globale virkninger, f.eks. afbrydelser i forsyningskæder eller forringet adgang til råmaterialer, energi og fødevarer, og deres følger for EU. EU's dialog og samarbejde med nabolandene og udviklingslandene om tilpasningsspørgsmål kanaliseres via udvidelsespolitikken, den europæiske naboskabspolitik og EU's politik for udviklingssamarbejde.

Uvisheden med hensyn til den videre udvikling i drivhusgasemissionerne, klimaændringernes fremtidige virkninger og dertil knyttede tilpasningsbehov er fortsat en udfordring for politikudformningen på dette område. Men uvished må ikke være en undskyldning for ikke at handle. Tværtimod kræves det, at der i tilpasningsbestrebelse lægges stærk vægt på at bruge "win-win"- og "no regret"-løsninger samt løsningsmodeller, der sikrer lavest mulige omkostninger. Der kan bl.a. være tale om bæredygtig vandforvaltning og hurtige varslingsystemer. Økosystembaserede tilgange er sædvanligvis omkostningseffektive i de forskellige scenarier. De er let tilgængelige og give mange fordele såsom mindre risiko for oversvømmelse, mindre jorderosion, bedre vand- og luftkvalitet og mindre varmeøeffekt.

Tilpasningsforanstaltninger er tæt forbundet hinanden og bør derfor gennemføres i synergi og fuld koordination med de politikker for risikostyring i forbindelse med katastrofer, der udvikles af EU og medlemsstaterne.

Tilpasningsforanstaltninger vil skabe nye markedsmuligheder og job inden for f.eks. landbrugsteknologier, forvaltning af økosystemer, bygge- og anlægssektoren, vandforvaltning og forsikring. Europæiske virksomheder, herunder SMV'er, kan være pionerer inden for udvikling af klimaresistente produkter og tjenesteydelser og udnytte forretningsmuligheder på verdensplan. I tråd med Europa 2020-strategien vil tilpasningsstrategien hjælpe EU med at bevæge sig i retning af en kulstoffattig og klimaresistent økonomi, samtidig med at den vil fremme bæredygtig vækst, stimulere klimaresistente investeringer og skabe nye job.

4. STRATEGIENS MÅL

Det overordnede mål for EU's tilpasningsstrategi er at bidrage til et mere klimaresistent Europa. Det vil indebære, at beredskabet og kapaciteten til at reagere på virkningerne af klimaændringer på lokalt, regionalt, nationalt og EU-plan styrkes, at der udvikles en sammenhængende tilgang, og at koordinationen forbedres.

4.1. Fremme af medlemsstaternes indsats

En af de største udfordringer i forbindelse med omkostningseffektive tilpasningsforanstaltninger er at opnå koordination og sammenhæng på de forskellige

¹⁵ Der gøres nærmere rede for tilpasningen på byniveau i EEA-rapporten fra 2012 "Urban adaptation to climate change in Europe" (EEA 2012): <http://www.eea.europa.eu/publications/urban-adaptation-to-climate-change>

planlægnings- og forvaltningsniveauer. Det anbefalede instrument på globalt plan under FN's rammekonvention om klimaændringer er nationale tilpasningsstrategier. Der er tale om centrale analytiske instrumenter, som fokuserer på at tilvejebringe information og prioritere indsatsen og investeringerne.

Især er det vigtigt at sikre fælles tilgange og fuldstændig sammenhæng mellem de nationale tilpasningsstrategier og risikostyringsplaner. Mange medlemsstater er i færd med at udvikle planer som tværsektorielle planlægningsinstrumenter for at sikre bedre forebyggelse og beredskab i forbindelse med katastrofer på grundlag af omfattende nationale risikovurderinger.

EU vil yde finansiel støtte til tilpasning gennem den foreslåede Life-instrument, som omfatter et delprogram for klimaindsats. Kommissionen vil bruge flerårige arbejdsprogrammer til at fastlægge strategiske mål og tematiske prioriteter. Der vil blive givet prioritet til tilpasningsfokuserede flagskibsprojekter, der tager fat om centrale tværsektorielle, tværregionale og/eller grænseoverskridende spørgsmål. Projekter med demonstrations- og overførselspotentialer vil blive fremmet, og det samme vil grøn infrastruktur og økosystembaserede tilgange til tilpasning samt projekter, der tager sigte på at fremme innovative tilpasningsteknologier. Dette omfatter både hård og blød teknologi, f.eks. mere modstandsdygtige byggematerialer eller systemer for tidlig varslings.

Kommissionen vil i bestræbelserne på at etablere EU-dækkende samarbejde og kohærens støtte udveksling af god praksis mellem medlemsstater, regioner, byer og andre interesseparter. F.eks. er Kommissionen sammen med medlemsstaterne ved at udarbejde retningslinjer baseret på god praksis inden for katastrofeforebyggelse. Det vil være afgørende, at de lokale og regionale myndigheder deltager aktivt heri.

På baggrund af det vellykkede pilotprojekt "Adaptation strategies for European cities"¹⁶ vil Kommissionen fortsat fremme tilpasningsstrategier for byerne. Der vil især blive udviklet tilpasningsforanstaltninger for byer i koordination med andre EU-politikker på grundlag af modellen for borgmesteraftalen, der er et initiativ for mere end 4 000 lokale myndigheder, som frivilligt har afgivet tilsagn om at forbedre livskvaliteten i byerne under virkeliggørelsen af EU's klima- og energimål.

Tiltag 1: anspore alle medlemsstater til at vedtage omfattende tilpasningsstrategier

Kommissionen giver retningslinjer for udarbejdelsen af tilpasningsstrategier. De skal hjælpe EU-landene med at udvikle, gennemføre og revidere deres tilpasningstiltag. De omfatter aspekter, som ikke findes i de eksisterende tilpasningsstrategier, f.eks. grænseoverskridende spørgsmål og behov for at sikre sammenhæng med de nationale risikostyringsplaner i forbindelse med katastrofer.

Senest i 2014 vil Kommissionen udarbejde en resultattavle for tilpasningsberedskab med de vigtigste indikatorer til at måle medlemsstaternes beredskabsniveau.

I 2017 vil Kommissionen på grundlag af de rapporter, den modtager inden for rammerne af forordningen om overvågningsmekanismen, og resultattavlen for tilpasningsberedskab vurdere, om medlemsstaternes tiltag er tilstrækkelige. Hvis Kommissionen mener, at der ikke gøres tilstrækkelige fremskridt med de nationale strategiers dækning og kvalitet, vil den overveje straks at foreslå et retligt bindende instrument.

Tiltag 2: tilvejebringe Life-finansiering til at støtte kapacitetsopbygningen og øge tilpasningsindsatsen i Europa (2013-2020)

¹⁶ Se <http://eucities-adapt.eu/cms/>

Kommissionen vil navnlig fremme tilpasning inden for følgende sårbare områder:

- grænseoverskridende forvaltning af oversvømmelser med henblik på at fremme samarbejdsaftaler baseret på EU's oversvømmelsesdirektiv
- grænseoverskridende forvaltning af kystområder, med vægt på tætbefolkede deltaer og kystbyer
- integrering af tilpasningsaspekter i byplanlægning, bygningsindretning og forvaltning af naturressourcer
- bjerg- og ømråder, med vægt på bæredygtighed og klimaresistens inden for landbrug, skovbrug og turisme
- bæredygtig vandforvaltning og bekæmpelse af ørkendannelse og skovbrande i tørkeramte områder.

Kommissionen vil støtte udformningen af sårbarhedsvurderinger og tilpasningsstrategier, herunder dem, der har en grænseoverskridende karakter.

Kommissionen vil fremme bevidstgørelse om tilpasning, herunder indikatorer, risikokommunikation og forvaltning.

Tiltag 3: indføre tilpasning inden for rammerne af borgmesteraftalen (2013/2014)

Kommissionen vil på grundlag af modellen for borgmesteraftalen støtte tilpasning i byerne, bl.a. ved at fremme frivillige tilsagn om at vedtage lokale tilpasningsstrategier og føre oplysningskampagner.

4.2. Mere velinformeret beslutningstagning

Den viden om tilpasning, beslutningstagningen bygger på, er ved at blive bedre: der findes flere og flere forskningsprogrammer, nationale og regionale tilpasningsstrategier og sårbarhedsvurderinger. Der er også adgang til flere klimadata, klimatjenester og webportaler¹⁷. Den 5. vurderingsrapport fra FN's klimapanel vedtages i 2014. Der er imidlertid stadig betydelige huller i vores viden, der skal udfyldes.

Det er også afgørende, at man har en solid videnbase til at fremme innovationen og støtte markedsføringen af innovative klimatilpasningsteknologier. Det fremtidige EU-program for forskning og innovation — Horisont 2020 — tager fat om tilpasning til klimaændringer inden for rammerne af indsatsområdet ”samfundsmæssige udfordringer” og ved at investere i videnskabelig topkvalitet og fremme innovation.

Tiltag 4: afhjælpe problemet med videnhuller

Der mangler især viden inden for:

- information om skader og om omkostninger og fordele ved tilpasning
- regionale og lokale analyser og risikovurderinger
- rammer, modeller og værktøjer til støtte for beslutningstagningen og til vurdering af de forskellige tilpasningsforanstaltningers effektivitet
- midler til overvågning og evaluering af allerede udførte tilpasningstiltag.

Som led i gennemførelsen af strategien vil Kommissionen videreføre samarbejdet med medlemsstaterne og interessepartier om at udfylde disse videnhuller og identificere de relevante

¹⁷ Som indberettet til CLIMATE-ADAPT. Kilde: EEA Adaptation in Europe report (offentliggøres i 2013)

værktøjer og metoder til dette formål. Resultaterne af dette arbejde vil indgå i programmeringen af Horisont 2020 (2014-2020) og vil danne grundlag for bedre grænseflader mellem videnskab, politisk beslutningstagning og erhvervsliv. De vil også blive anvendt til at forbedre den tilgængelige information under CLIMATE-ADAPT.

Kommissionen vil fremme EU-dækkende sårbarhedsvurderinger, bl.a. på grundlag af den tværsektorielle EU-oversigt over natur- og menneskeskabte risici, som Kommissionen vil udarbejde i 2013. Den vil bl.a. støtte arbejdet i Det Fælles Forskningscenter med at vurdere konsekvenserne af klimaændringer og foretage en omfattende gennemgang af, hvad de globale klimaændringer kommer til at betyde for EU. Dette vil indgå i de fremtidige ”integrerede trussels- og risikovurderingsrapporter”, der skal vedtages af Kommissionen og den højtstående repræsentant (2015).

Tiltag 5: videreudvikle CLIMATE-ADAPT som ”one-stop-shop” for tilpasningsinformation i Europa

Kommissionen og Det Europæiske Miljøagentur vil forbedre adgangen til information og udvikle interaktionen mellem CLIMATE-ADAPT og andre relevante platforme, bl.a. nationale og lokale tilpasningsportaler (2013/2014).

Der vil blive lagt særlig vægt på cost-benefit-analyser af forskellige politiske erfaringer og innovativ finansiering via et tættere samarbejde med de regionale og lokale myndigheder og finansielle institutioner.

Integreringen af klimatjenesterne under det fremtidige Copernicus¹⁸ vil blive forberedt i 2014.

4.3. EU-tiltag med henblik på klimasikring: fremme af tilpasning i de vigtigste sårbare sektorer

En af Kommissionens prioriteter og opgaver er at integrere tilpasningsforanstaltninger i EU’s politikker og programmer som et middel til at ”klimasikre” EU’s indsats.

Der er allerede indarbejdet tilpasningsaspekter i lovgivningen for f.eks. marine farvande¹⁹, skovbrug²⁰ og transport²¹, og i vigtige politikinstrumenter for f.eks. indre farvande²², biodiversitet²³ og migration og mobilitet²⁴. Der gøres nærmere rede herfor i Kommissionens arbejdsdokument om klimaændringer, miljøforringelse og migration, som ledsager denne meddelelse.

Desuden har Kommissionen fremsat forslag til lovgivning om integrering af tilpasningsaspekter i landbrug og skovbrug²⁵, maritim fysisk planlægning og integreret kystzoneforvaltning²⁶, energi²⁷, risikoforebyggelse og forvaltning af katastrofer²⁸, transport²⁹, forskning, sundhed³⁰ og miljø³¹.

¹⁸ Tidligere kendt som GMES (global miljø- og sikkerhedsovervågning).

¹⁹ Rådets direktiv 2008/56/EF og forordning (EU) nr. 1255/2011.

²⁰ Forordning (EF) 2152/2003.

²¹ Afgørelse 2010/661/EU.

²² COM(2012) 673 final

²³ COM(2011) 244 final

²⁴ COM(2011) 743 final

²⁵ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm

²⁶ COM(2013) 133 final

²⁷ KOM(2011) 665/3

²⁸ COM(2011) 934 final

²⁹ KOM(2011) 650 endelig/2

³⁰ http://ec.europa.eu/governance/impact/planned_ia/docs/2013_sanco_002_eu_plant_health_law_en.pdf

Disse tiltag for at integrere tilpasning til klimaændringerne i EU's politikker vil blive videreført på prioriterede områder som f.eks. energi og transport. På det sundhedspolitiske område er de fleste folke-, dyre- og plantesundhedsforanstaltninger allerede på plads, men de skal tilpasses til de nye udfordringer, som klimaændringerne vil medføre. I de tre arbejdsdokumenter fra Kommissionens tjenestegrene om sundhed, hav- og kystområder og infrastruktur, der ledsager denne meddelelse, gøres der rede for Kommissionens igangværende arbejde på dette område.

Det forventes, at der i de fremtidige politiske initiativer på områder som f.eks. invasive fremmede arter (2013), grøn infrastruktur (2013), jord som en ressource (2014-15) og en ny skovbrugsstrategi (2013) også tages hensyn til klimatilpasning. Der er ved at blive udarbejdet retningslinjer for tilpasning og forvaltning af kystzoner (2014), og der vil snart blive forelagt retningslinjer for tilpasning og Natura 2000-nettet (2013).

Infrastrukturprojekter, der er kendetegnet ved en lang levetid og høje omkostninger, skal kunne modstå de nuværende og fremtidige virkninger af klimaændringerne. På grundlag af det nylige mandat til at vurdere klimaændringernes konsekvenser for eurokodekserne³² skal det i vores arbejde med standardiseringsorganisationer, finansielle institutioner og projektledere analyseres, i hvilket omfang standarder, tekniske specifikationer, kodekser og sikkerhedsbestemmelser for fysisk infrastruktur bør styrkes for at tage højde for ekstreme hændelser og andre klimavirkninger.

Katastrofeforsikringer er i øjeblikket ikke særlig udbredte på markedet i medlemsstaterne³³. Der bør afholdes drøftelser med interesseparterne på grundlag af grønbogen om forsikring mod naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer.

Tiltag 6: fremme klimasikring i den fælles landbrugspolitik, samhørighedspolitikken og den fælles fiskeripolitik

Som led i strategien gives der vejledning om, hvordan man yderligere integrerer tilpasning i den fælles landbrugspolitik og samhørighedspolitikken. Der vil i 2013 blive givet tilsvarende vejledning for den fælles fiskeripolitik. Denne vejledning er rettet til forvaltningsmyndighederne og andre parter, der er involveret i udformningen, udviklingen og gennemførelsen af programmet for 2014-2020.

Medlemsstaterne og regionerne kan også bygge på samhørighedspolitikken for 2014-2020 og den fælles landbrugspolitik til at tage fat om problemet med videnhuller og investere i de nødvendige analyser, risikovurderinger og værktøjer og opbygge kapacitet med henblik på tilpasning.

Tiltag 7: sikre mere resistent infrastruktur

I 2013 vil Kommissionen give de europæiske standardiseringsorganisationer til opgave at iværksætte en kortlægning af industrirelevante standarder inden for energi, transport og bygninger og fastlægge, hvilke standarder der skal revideres, således at tilpasningsaspekterne bedre integreres.

Den vil også give strategiske retningslinjer for projektudviklere, der arbejder med infrastruktur og fysiske aktiver, med henblik på klimasikre sårbare investeringer.

Kommissionen vil på grundlag af resultaterne i forbindelse med meddelelsen om grøn

³¹ COM(2012) 628 final

³² Eurokodekser er et sæt harmoniserede tekniske regler for dimensionering af bygge- og anlægsarbejder i EU, som er udarbejdet af Den Europæiske Standardiseringsorganisation.

³³ Det Fælles Forskningscenter (JRC), Europa-Kommissionen (2012), Natural catastrophes: Risk relevance and insurance coverage in the EU.

infrastruktur i 2013 undersøge behovet for yderligere vejledning til myndigheder og beslutningstagere, civilsamfundet, private virksomheder og bevarelseseksperter for at sikre en fuldstændig mobilisering af økosystembaserede tilgange til tilpasning.

Tiltag 8: fremme forsikring og andre finansielle produkter med henblik på resistente investeringer og forretningsmæssige beslutninger

Grønningen om forsikring mod naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer, som vedtages sammen med denne strategi, er et første skridt i retning af at anspore forsikringsgiverne til at forbedre deres forvaltning af risici i forbindelse med klimaændringer.

Kommissionens mål er at få naturkatastrofeforsikringer bedre ind på markedet og frigøre det fulde potentiale inden for forsikringspriser og andre finansielle produkter med henblik på at oplyse om og forebygge og afbøde risici samt sikre, at de forskellige investeringer og forretningsmæssige beslutninger er resistente på lang sigt (2014-2015).

5. STYRING, FINANSIERING OG REVISION

5.1. En ramme for samordning

Kommissionen vil lette den politiske koordinering og søge at samarbejde med medlemsstaterne gennem Udvalget for Klimaændringer. Medlemsstaterne bør også inden udgangen af 2013 udpege nationale kontaktpunkter til at koordinere kommunikationen mellem deres lande og Kommissionen og bidrage til bevidstgørelse og rapporteringsaktiviteter.

Kommissionen vil fortsat høre og samarbejde med interesseparter for at sikre en korrekt og rettidig gennemførelse af strategien.

5.2. Finansiering af tilpasning

Bedre adgang til finansiering vil være en afgørende faktor i opbygningen af et klimaresistent Europa. Udkastet til den flerårige finansielle ramme 2014-2020 indeholder et forslag om at forhøje de klimarelaterede udgifter³⁴ til mindst 20 % af EU's budget. Det er strategisk vigtigt, at disse investeringer er klimaresistente. Mere specifikt har Kommissionen indarbejdet tilpasning til klimaændringer i sine forslag til alle relevante EU-finansieringsprogrammer for 2014-2020. Gennem de europæiske strukturfonde og investeringsfonde³⁵ samt Horisont 2020 og Life-programmet vil der blive ydet væsentlig støtte til medlemsstater, regioner og byer til at investere i programmer og projekter for tilpasning, navnlig inden for rammerne af specifikke investeringsprioriteter for tilpasning i EFRU og Samhørighedsfonden.

Desuden støttes tilpasningsforanstaltningerne også af flere EU-fonde og internationale finansieringsinstitutioner som f.eks. Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling. Kommissionen vil undersøge mulighederne for yderligere udgifter til tilpasningsinvesteringer, f.eks. udgifter, der samfinansieres af EU i forbindelse med vurderingen af stabilitets- og konvergensprogrammer³⁶.

Der er derudover specifikke midler - også på nationalt plan - og offentlige finansielle institutioner, der støtter klimatilpasningstiltag, f.eks. beskyttelsesforanstaltninger mod oversvømmelser og tørkeforvaltning. CLIMATE-ADAPT vil tilvejebringe mere information

³⁴ Vedrører både modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

³⁵ Samhørighedsfonden, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Socialfond (ESF), Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF).

³⁶ Som anført i den nylige plan for en udbygget og egentlig ØMU, COM (2012) 777 final.

om potentielle finansieringskilder. Medlemsstaterne kan også bruge EU ETS-auktionsindtægterne som en vigtig finansieringskilde til støtte for tilpasning³⁷.

For at sikre en vellykket gennemførelse opfordres myndighederne i medlemsstaterne til at udvikle synergier mellem de forskellige finansieringskilder, navnlig EU's finansiering og støtteprogrammer, for at styrke investeringernes effekt og så vidt muligt undgå finansieringshuller.

5.3. Overvågning, evaluering og revision

Det er helt afgørende, at politikkerne for tilpasning til klimaændringer overvåges og evalueres. Der lægges stadigvæk større vægt på overvågning af virkninger end på tilpasningstiltag og sådanne tiltags effektivitet. Kommissionen vil udvikle indikatorer til at evaluere tilpasningsbestræbelser og -sårbarheder i hele EU med støtte fra Life og andre kilder.

I 2017 aflægger Kommissionen rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af strategien og foreslår om nødvendigt, at den revideres. Rapporten vil blive baseret på de oplysninger, medlemsstaterne inden for rammerne af forordningen om overvågningsmekanismen³⁸ indgiver om tilpasningsplanlægning og -strategier på nationalt plan, de årlige gennemførelsesrapporter for programmer, der finansieres af de europæiske strukturfonde og investeringsfonde i perioden 2014-2020, og den femte vurderingsrapport fra Det Mellemstatslige Panel for Klimaændringer, der forelægges i 2014.

6. KONKLUSION

Denne strategi udstikker en ramme og forskellige mekanismer, der tager sigte på, at EU's beredskab over for de nuværende og fremtidige virkninger af klimaændringerne bringes op på et nyt niveau. Det foreslås, at dette gøres ved at anspore og støtte EU-medlemsstaternes tilpasningstiltag ved at skabe grundlag for en mere velinformeret beslutningstagning om tilpasning i de kommende år, og ved at gøre vigtige økonomiske og politiske sektorer mere resistente over for virkningerne af klimaændringer.

³⁷ Artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/87/EF, senest ændret ved direktiv 2009/29/EF.

³⁸ <http://ec.europa.eu/clima/policies/g-gas/monitoring/>